

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ЗАКЛАДУ

Автор – Коваленко Вікторія, студ. гр. Арх-19-3мп
Науковий керівник – ст. викл. каф. дизайну та реконструкції
архітектурного середовища Малиновська Т. С.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

На сучасному етапі суспільного розвитку освіта постає однією з найважливіших сфер людської діяльності, тісно пов'язаною з усіма іншими галузями суспільного життя. Культурний та соціально-економічний розвиток України постійно висуває нові завдання перед системою освіти, вимагаючи кардинального її реформування. Науково-технічний прогрес ставить нові завдання перед проектуванням будівель навчально-виховних закладів.

В Україні розроблено та реалізуються програми системного реформування усіх ланок освіти. Серед них найбільш радикальні та стрімкі зміни відбуваються у загальноосвітній ланці. Від загального рівня освіченості залежить успішність країни, рівень життя, стан в світі.

Важливою ознакою сучасної освіти є інноваційність. Ядром інноваційного процесу є створення, затвердження, буття нового як цілісного феномену, базовим компонентом якого є інновація. Поняття «інновація» було введено в наукових дослідженнях ще у ХІХ ст. і означало проникнення деяких елементів однієї культури в іншу. У загальновизнаному тлумаченні «інновація» означає «нововведення» [1].

Інноваційний розвиток сучасного загальноосвітнього навчального закладу (далі – ЗНЗ) – це цілеспрямований і незворотний процес, що забезпечує якісні зміни, перехід ЗНЗ до нового якісного стану. Інноваційний розвиток ЗНЗ здійснюється переважно за допомогою цілеспрямованого внесення в його діяльність якісно нових елементів, їх взаємозв'язків і характеристик. Передумовою, умовою і змістом цих змін виступають інновації та нововведення, що забезпечують оптимальний і сталий розвиток ЗНЗ [1].

Згідно із Законом України «Про освіту» та Державною національною програмою «Освіта» в останні роки відбувається реформа загальноосвітніх навчальних закладів на засадах гнучкості і різноманітності навчальних технологій, врахування регіональних і місцевих соціально-економічних та містобудівних умов. На зміну традиційним одноманітним загальноосвітнім школам великої місткості, в яких навчаються діти з першого по одинадцятий класи, новими педагогічними положеннями рекомендується створювати різні типи шкіл, які забезпечують початкову (1–4 класу), основну (5–9 класи) або старшу (10–12) загальну освіту, відповідно І, ІІ та ІІІ ступенів. Різні ступені шкільного навчання, залежно від місцевих умов, можуть функціонувати автономно або блокуватися [2].

Нинішня шкільна система протягом більше чим 100 років залишається беззмінною. При цьому ми живемо в період сучасних технологій, так званої «цифрової революції», під час якої, темп і стиль життя швидко змінюються, це також впливає на методи й підходи в архітектурі, тому сучасна школа не повинна відставати і має відповідати теперішнім стандартам і умовам життя.

Освітній сенс в житті дитини несуть не тільки підручники та заняття, але також і спілкування з однолітками, і позашкільний час та простір у якому дитина освоюється. Учбовий процес залежить не тільки від учителя та учня, освітньої програми, але також і від тих факторів на які переважно не звертається увага. Наприклад, як виглядає школа і як вона влаштована. Більшість українських шкіл зупинилися, в своєму розвитку на

радянському етапі. Проблема українських шкіл, полягає в тому, що їх більшість – це такі собі типові коробки, де дитина не в змозі відчути себе повноцінною особистістю.

Проектування шкільного середовища – це системний проект із констатацією існуючого стану психологічного та фізичного здоров'я дитини, її соціального оточення з розробкою можливих варіантів реалізації наявних можливостей та попередження реалізації загроз для розвитку дитини. Отже, це документ з найбільш повним, системним урахуванням індивідуальних показників стану фізичного, психологічного здоров'я та соціальної адаптації кожного учня до умов шкільного середовища [4].

Шкільне середовище повинно представляти з себе суспільно-культурний простір, в якому дитина схоче перебувати, зможе гуляти, вчитися, розвиватися, радіти і грати за своїм власним бажанням. Навчання в школі, як і життя за її межами, – це спільна діяльність, тому школа повинна відображати це – для всіх учнів і вчителів будівля повинна бути загальним, доступним, відкритим місцем спільного проведення часу. Але одночасно з цим, кожен учень має право на особистий простір і потребу в ньому. Тому шкільна будівля має також забезпечити можливість усамітнення, побути наодинці зі своїми думками [5].

Таким чином можна виділити ряд аспектів, які варто враховувати в процесі формування архітектурного середовища споруд сучасних навчально-виховних закладів:

- синтезувати в собі комфортне навчальне середовище, що відповідає сучасним педагогічним вимогам;
- конструкції і будівельні матеріали повинні надавати широкий вибір архітектурно-просторових рішень;
- розширення номенклатури навчальних приміщень за рахунок принципово нових приміщень – групових, гурткових класів, майстер-класів, комп'ютерних класів, спеціалізованих кабінетів іноземних мов, лінгвістичних кабінетів, спеціалізованих і уніфікованих багатофункціональних залів;
- збільшення площі навчальних і позанавчальних приміщень з розрахунку на одного учня;
- встановлення відповідності між динамікою розвитку навчального процесу і матеріально-технічною базою, впровадження „гнучкої” комплексної системи генплану з зонами перспективного розвитку архітектурно-планувальних рішень навчальних, клубних і спортивних корпусів;
- диференційний підхід до індивідуалізації навчання, інновації в розвитку технічного забезпечення навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007. 364 с.
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України; від 16 січня 2020 р. № 463-IX [Чинний]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
3. ДБН В.2.2- 3:2018 Заклади освіти. Будинки і споруди (офіційне видання); на заміну ДБН В.2.2-3-97. Будинки та споруди навчальних закладів. (Державні будівельні норми України). URL : https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/v_2_2_3/1-1-0-1804
4. Киричук В. О., Неділько В. П., Руденко С. А. та ін. Технології проектування в практиці роботи загальноосвітнього навчального закладу : теоретико-практичний аспект: посіб. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2014. 336 с.
5. Ковальська Г. Л. Архітектурне проектування навчальних закладів : монографія. Київ : КНУБА, 2010. 148 с.